

บทที่ 5

ต้นแบบชิ้นงาน

ต้นแบบชิ้นงาน คือ ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง สำหรับครูสังคมศึกษา มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ระบบ

ตอนที่ 2 การสังเคราะห์ระบบ การสร้างแบบจำลองระบบ และการทดสอบระบบ

ตอนที่ 3 การนำระบบไปใช้ และการประเมินระบบ

ดังรายละเอียดของระบบต่อไปนี้

ตอนที่ 1

การวิเคราะห์ระบบ

การวิเคราะห์ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษา ได้ดำเนินการวิเคราะห์ ใน 3 เรื่องด้วยกัน คือ

1. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา
2. การศึกษาระบบการเรียนการสอนที่มีอยู่
3. ประเมินความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับ ระบบการจัดการเรียนการสอน

วิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา โดยเน้นระบบการจัดการเรียนการสอนทางไกล

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา

1.1 ธรรมชาติของประวัติศาสตร์

1.1.1 ความหมายของประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์จัดเป็นวิชาสำคัญวิชาหนึ่ง ที่เน้นการศึกษาเหตุการณ์ทุกอย่างที่ผ่านมาในอดีต รวมทั้งเหตุการณ์ปัจจุบันและที่กำลังจะเป็นอดีตด้วย วิชาประวัติศาสตร์จัดเป็นวิชาที่เก่าแก่ ที่มีความสำคัญและมีพัฒนาการของศาสตร์สืบต่อ

เนื่องกันมาเป็นเวลาช้านาน เพราะอดีตที่ถูกนำมาเรียนรู้ในฐานะที่เป็นวิชาประวัติศาสตร์เป็น บทเรียนที่มีคุณค่าและสำคัญต่อการสร้างสังคมมาก

มีผู้ให้นิยามของประวัติศาสตร์อยู่หลายท่าน ซึ่งอาจสรุปความหมายของประวัติศาสตร์ โดยแยกเป็น 2 นัย กล่าวคือ ประวัติศาสตร์ หมายถึง เหตุการณ์หรือเรื่องราวของมนุษยชาติในอดีต และอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง เหตุการณ์ในอดีตที่ได้มีการศึกษา วิเคราะห์ และได้มีการบันทึก ไว้อย่างเป็นทางการเป็นระบบระเบียบ

1.1.2 ลักษณะของประวัติศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งในหมวดสังคม ศาสตร์ มีขอบข่ายและเนื้อหาสาระที่มากกว่าวิชาอื่นๆ ในหมวดสังคมศาสตร์ด้วยกัน

ในฐานะที่ประวัติศาสตร์เป็นสาขาวิชาสำคัญของสังคมศาสตร์ จึงมีองค์ประกอบหรือ ปัจจัยสำคัญ ดังที่แถมสุข นุ่มนนท์ (2523: 26) ได้ระบุปัจจัยของประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

- 1) มีเหตุการณ์หรือพฤติกรรมมนุษย์เกิดขึ้น ซึ่งมีมากและเกิดขึ้นตลอดเวลา
- 2) มีการบันทึกหรือหลักฐาน เนื่องจากเหตุการณ์หรือพฤติกรรมนั้นมักถูกลืมจึงต้องมี ผู้บันทึก ผู้สังเกต ผู้จดจำ และสิ่งที่บันทึกนี้จะกลายเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์
- 3) มีการนำเสนออย่างเป็นทางการเป็นระเบียบ เมื่อเกิดหลักฐานแล้ว เป็นหน้าที่ของนัก

ประวัติศาสตร์ที่จะต้องรวบรวม ตรวจสอบ พิเคราะห์ไตร่ตรอง และเรียบเรียงขึ้นตามความเข้าใจ

ปัจจัยทั้ง 3 ประการดังกล่าว ทำให้วิชาประวัติศาสตร์มีความสมบูรณ์ของศาสตร์อย่าง แท้จริง ในส่วนของการมีเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง มิใช่เป็น เรื่องที่มีผู้ใดผู้หนึ่งแต่งขึ้นมาหรือจินตนาการขึ้นมาเอง โดยปราศจากข้อมูลหรือหลักฐานใดๆ โดยทั่วไปเหตุการณ์หรือเรื่องราวในประวัติศาสตร์มีอยู่มากมาย บางเหตุการณ์ก็น่าสนใจ บาง เหตุการณ์ก็ไม่น่าสนใจ การนำเหตุการณ์มาศึกษาจึงขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของนักประวัติศาสตร์ ที่ จะหยิบยกเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาศึกษาและวิเคราะห์

1.1.3 ปรัชญาและทฤษฎีทางประวัติศาสตร์ ปรัชญาประวัติศาสตร์ คือ ปรัชญาสาขา หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญของประวัติศาสตร์มนุษย์ ปรัชญาประวัติศาสตร์อาจมีความ หมายในสองความหมายด้วยกัน ความหมายที่หนึ่ง คือ ปรัชญาประวัติศาสตร์คือความพยายามที่ จะตีความหมายกระบวนการประวัติศาสตร์ทั้งหมด ความหมายที่สองคือ ลักษณะพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ในแง่ที่ว่า เป็นวิชาหนึ่งของความรู้มนุษย์ ดังนั้น ในความหมายแรกจะมีความหมาย กว้างขวางกว่า กล่าวคือ เป็นปรัชญาที่ต้องการแสวงหาสาเหตุหรือต้นเหตุของกระบวนการทาง ประวัติศาสตร์ทั้งหมดว่าเกิดขึ้นมาได้อย่างไร และจะเดินไปถึงจุดใด นักปรัชญาประวัติศาสตร์ต่าง ต้องการอธิบายกระบวนการทางประวัติศาสตร์ทั้งหมด ส่วนความหมายที่สองนั้น เป็นการจำกัดวง ลงมาเป็นการเฉพาะการเรียนการศึกษาประวัติศาสตร์มากกว่า

โดยทั่วไป ปรัชญาประวัติศาสตร์จะแบ่งออกเป็น 2 แขนงใหญ่ๆ คือ ปรัชญาประวัติศาสตร์ทฤษฎี (Speculative Philosophy of History) กับปรัชญาประวัติศาสตร์วิเคราะห์ (Analytve Philosophy of History)

1.1.4 คุณค่าและประโยชน์ของประวัติศาสตร์ การศึกษาประวัติศาสตร์นับว่ามีความจำเป็น ประโยชน์ของการศึกษาประวัติศาสตร์ มีอยู่หลายประการ ดังนี้

1) จะช่วยให้มนุษย์เกิดสำนึกในการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลที่เชื่อมโยงอดีตและปัจจุบัน อันสร้างความภูมิใจและกระตุ้นความรู้สึกนิยมในชาติหรือเผ่าพันธุ์ ตลอดจนตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษสั่งสมไว้

2) ประวัติศาสตร์ช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากอดีตเพื่อเป็นบทเรียนสำหรับปัจจุบัน องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาประวัติศาสตร์จะทำให้เข้าใจถึงปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา

3) การศึกษาประวัติศาสตร์ก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินนโยบายให้เป็นประโยชน์ต่อทั้งปัจจุบันและอนาคต

4) วิธีการทางประวัติศาสตร์ทำให้ผู้ศึกษาสั่งสมประสบการณ์และทักษะในการวิเคราะห์ ใ้สวน และแก้ปัญหา ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาในศาสตร์แขนงอื่นๆ คุณสมบัตินี้ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพประชากรในสังคมที่เจริญก้าวหน้า และมีพัฒนาการสูง

1.2 ขอบข่ายเนื้อหาสาระและมโนคติของวิชาประวัติศาสตร์

1.2.1 ขอบข่ายเนื้อหาสาระวิชาประวัติศาสตร์

นักประวัติศาสตร์หลายท่านได้พยายามจัดแบ่งเนื้อหาสาระของประวัติศาสตร์ออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการศึกษาค้นคว้า โดยทั่วไปมักนิยมแบ่งประวัติศาสตร์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) **ประวัติศาสตร์ทั่วไป** เน้นการศึกษาเรื่องราวในอดีตที่กว้างขวาง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นประเภทย่อยๆ ดังนี้

ก. ประวัติศาสตร์ทั่วไปตามแนวภูมิภาค

ข. ประวัติศาสตร์ทั่วไปตามแนวเชื้อชาติ

ค. ประวัติศาสตร์ทั่วไปตามแนวอารยธรรม

ง. ประวัติศาสตร์ทั่วไปตามแนวปรัชญาและภูมิปัญญา

2) **ประวัติศาสตร์เฉพาะเรื่อง** เน้นการศึกษาประวัติศาสตร์ในเนื้อหาสาระที่แคบลงมา โดยแบ่งออกเป็น

- ก. ประวัติสถาบัน
- ข. ประวัติของวิชาการแต่ละแขนง
- ค. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
- ง. ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม
- จ. ประวัติศาสตร์บอกเล่า
- ฉ. ชีวประวัติและอัตชีวประวัติ

1.2.2 มโนมติสำคัญทางประวัติศาสตร์

มโนมติสำคัญทางประวัติศาสตร์นั้น นักประวัติศาสตร์หลายท่านได้พยายามรวบรวมและอธิบายในรายละเอียดไว้หลายท่าน มโนมติทางประวัติศาสตร์ที่ควรนำมาพัฒนาให้เกิดแก่ผู้เรียนมีอยู่หลายมโนมติด้วยกัน มโนมติทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญๆ ที่ควรนำมาพัฒนาให้แก่ผู้เรียน เพื่อเป็นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ยิ่งขึ้น ได้แก่มโนมติดังต่อไปนี้

- 1) อารยธรรม (Civilization)
- 2) เหตุปัจจัย (Causation)
- 3) การเปลี่ยนแปลง (Changes)
- 4) ความขัดแย้ง (Conflicts)
- 5) วิกฤตการณ์ (Crisis)
- 6) การปฏิวัติ (Revolution)
- 7) ลัทธิชาตินิยม (Nationalism)
- 8) การสำรวจ (Exploration)
- 9) หลักฐาน (Evidence)
- 10) อคติทางประวัติศาสตร์ (Historical Bias)

กล่าวโดยสรุป มโนมติสำคัญทั้ง 10 มโนมติที่ประมวลมานี้ เป็นมโนมติหลักของวิชาประวัติศาสตร์ เมื่อผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในมโนมติทั้ง 10 อย่างถ่องแท้แล้ว ย่อมทำให้เข้าใจประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติอย่างแท้จริง

1.3 แนวทางการจัดหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา

1.3.1 พัฒนาการของหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ เมื่อมีการใช้หลักสูตรในระยะแรกๆ ได้มีการการสอนวิชาประวัติศาสตร์โดยจัดเป็นวิชาพงศาวดาร ให้นักเรียนทุกระดับเรียนเกี่ยวกับประวัติชาติ ประวัติประเทศใกล้เคียง และประวัติศาสตร์โลก ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 หลักสูตรที่ต้องเปลี่ยนไปมาก คือหลักสูตรสังคมศึกษา เพราะต้องสอนให้

นักเรียนเข้าใจระบอบการปกครองใหม่ วิชาประวัติศาสตร์ยังมีอยู่ตามเดิม โดยให้นักเรียนทุกระดับชั้นเรียนเนื้อหาประวัติศาสตร์ที่ละเอียดขึ้น รวมทั้งให้เรียนประวัติบุคคลสำคัญทั้งของไทยและของโลก และได้เพิ่มการพาเที่ยวอุทยานที่สำคัญอีกด้วย

ต่อมาเมื่อมีการใช้หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2503 ได้มีการหลอมรวมรายวิชาต่าง ๆ เข้าเป็นหมวดใหญ่ๆ 6 หมวด หมวดสังคมศึกษา จัดเป็นหมวดหนึ่งที่มีความสำคัญขึ้นมา โดยจัดสอนเป็น 4 วิชา คือ วิชาหน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ สำหรับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ได้จัดให้นักเรียนเรียนทุกระดับชั้น โดยเรียนประวัติศาสตร์ไทยในทุกยุคสมัย ประวัติศาสตร์ต่างประเทศ ประวัติบุคคลสำคัญทั้งของไทยและต่างประเทศ รวมทั้งสถานที่และวัตถุสำคัญของชาติ

เมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในระดับประถมศึกษา เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ได้บรรจุไว้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่วนหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในส่วนวิชาบังคับจัดเนื้อหาในลักษณะบูรณาการ สำหรับวิชาเลือกจัดเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์โดยเฉพาะไว้ 3 วิชาด้วยกัน สำหรับระดับมัธยมปลายได้จัดเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไว้ในรายวิชา ส 605 และยังมีรายวิชาเลือกอีก 11 วิชา

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มด้วยกัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นับเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญในหลักสูตร ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดี โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ สำหรับสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ได้กำหนดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 3 มาตรฐาน เพื่อให้สถานศึกษาไปกำหนดเนื้อหาสาระและจัดทำหลักสูตรต่อไป

1.3.2 สาระประวัติศาสตร์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัด การพัฒนาเปลี่ยนแปลง การเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 5 สาระด้วยกัน ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ และแต่ละ สาระได้กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ประวัติศาสตร์ เป็นสาระที่ 4 ใน 5 สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดย กำหนดให้เป็นรายวิชาพื้นฐานที่แยกออกมาเป็น 1 รายวิชา ไม่ต้องบูรณาการกับสาระอื่นๆ และ กำหนดเวลาเรียนไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนกำหนดตัวชี้วัดชั้นปีและตัวชี้วัดช่วงชั้น เพื่อนำไปสู่การ ปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

2. การศึกษาระบบการเรียนการสอนที่มีอยู่

ระบบการเรียนการสอนมีผู้ศึกษาอยู่หลายระบบ เป็นต้นว่า ระบบการเรียนการสอน เกอร์ติกและอีลาย ระบบการเรียนการสอนกลอสเมียร์และริเปิล ระบบการเรียนการสอนของ แคมป์ ระบบการเรียนการสอนของกานเยและบริกส์ และระบบการเรียนการสอนของซัยยงค์ พรหมวงศ์

ระบบการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น มีขั้นตอนของระบบที่เหมือนกัน คือ การ กำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหา การกำหนดวิธีการสอน การกำหนดกิจกรรมการเรียน และการ ประเมินผล

นอกจากนี้ ยังมีแผนแอลเอบี แผนแพลน แผนไอพีไอ และแผนยูนิเนค ทั้ง 4 แผน ที่ ศึกษา มีขั้นตอนที่เหมือนกันที่วิเคราะห์แล้ว คือ (1) การให้โอกาสนักเรียนกำหนดจุดมุ่งหมายหรือ วัตถุประสงค์ (2) เนื้อหาวิชา (3) กิจกรรมการเรียน และ (4) สื่อการสอนด้วยตนเอง

ระบบการเรียนการสอนอีกระบบหนึ่งที่ผู้วิจัยศึกษาแล้ว พบว่า มีองค์ประกอบและ ขั้นตอนที่มีความชัดเจน และมีบริบทที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตาม แนวปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คือ ระบบการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลเป็นวิธีการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่เป็นการเรียนการสอนแบบไม่ มีชั้นเรียน ผู้เรียนและผู้สอนมิได้เผชิญหน้ากัน อยู่ไกลกัน แต่มีระบบการถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่จะ ช่วยให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมากที่สุด โดยพึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้สอนน้อยที่สุด

ผู้เรียนศึกษาเล่าเรียนจากสื่อประสม ที่ประกอบด้วยสื่อหลักและสื่อเสริม ที่สถาบันการศึกษาได้ออกแบบไว้และจัดส่งไปให้

ระบบการศึกษาทางไกล มีการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นองค์คณะบุคคล ในการศึกษาทางไกล การเปิดหลักสูตรจะมีขั้นตอนและกระบวนการที่ชัดเจน และแต่ละขั้นตอนและกระบวนการจะมีการควบคุมมาตรฐานและคุณภาพอย่างใกล้ชิดและเข้มงวดตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษามบรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่รัฐกำหนด และเป็นที่ยอมรับ

ในที่นี่ ขอยกตัวอย่างแบบจำลองระบบการสอนทางไกล ของมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช ซึ่งมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการทางการศึกษา
- ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- ขั้นที่ 3 พัฒนาหลักสูตร
- ขั้นที่ 4 พิจารณาสื่อที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาทางไกล
- ขั้นที่ 5 วางแผนและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
- ขั้นที่ 6 ผลิตสื่อการศึกษา
- ขั้นที่ 7 ทดสอบระบบและสื่อการศึกษาที่ได้จัดทำขึ้น
- ขั้นที่ 8 นำระบบการสอนและสื่อการศึกษาไปใช้
- ขั้นที่ 9 ติดตามและประเมินผลการศึกษา

ระบบการศึกษาทางไกล เน้นสื่อการสอนที่เป็นสื่อประสม สำหรับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เน้นชุดการสอนทางไกล การผลิตชุดวิชาและชุดการสอนเป็นความรับผิดชอบของกลุ่มผลิตชุดวิชา ซึ่งมีการดำเนินการ 9 ขั้น (ชัยงค์ พรหมวงศ์ 2534 : 464 – 468) คือ

- ขั้นที่ 1 วิเคราะห์/ทบทวนเนื้อหาและหน่วยการสอน
- ขั้นที่ 2 กำหนดหน่วยการสอน
- ขั้นที่ 3 เขียนแผนการสอนประจำหน่วยและแผนการสอนประจำตอน
- ขั้นที่ 4 เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้
- ขั้นที่ 5 ผลิตสื่อการศึกษา
- ขั้นที่ 6 พัฒนาแบบประเมินการเรียนรู้
- ขั้นที่ 7 จัดรวมสื่อการศึกษาเป็นชุดการสอนทางไกล
- ขั้นที่ 8 ทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนทางไกล
- ขั้นที่ 9 นำไปใช้

3. ประเมินความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ ระบบการจัดการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา

1.1 การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียน จัดเป็นรายวิชาพื้นฐาน และมีรายวิชาเพิ่มเติม ในส่วนของรายวิชาพื้นฐาน จัดแยกออกเป็น 1 รายวิชาไม่ต้องบูรณาการกับ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในสาระย่อยอื่นๆ

1.2 นักเรียนเป็นส่วนน้อยให้ความสนใจในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

1.3 ครูผู้สอนยังใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ประกอบการปฏิบัติกิจกรรมโดยให้นักเรียนค้นคว้าและทำรายงาน

1.4 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ยังใช้สื่อไม่หลากหลาย

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ปัญหาการจัดหลักสูตรสถานศึกษาในวิชาประวัติศาสตร์ การจัดหลักสูตรสถานศึกษา จะแยกรายวิชาเป็น 2 ประเภท คือรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม มีข้อสังเกต ดังนี้

- 1) รายวิชาพื้นฐานที่จัดในหลักสูตรสถานศึกษา เน้นเนื้อหามากเกินไป
- 2) รายวิชาพื้นฐานไม่ได้มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ มากนัก
- 3) เนื้อหาในรายวิชาบางส่วนยากเกินไปสำหรับผู้เรียน

4) การจัดรายวิชาเพิ่มเติมของสถานศึกษายังไม่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น มากนัก และไม่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน

2.2 ปัญหาการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน (Standard-based Unit) ซึ่งเป็นการออกแบบที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเฉพาะการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นที่นิยมใช้ คือ “ออกแบบย้อนกลับ” (Backward Design)

2.3 ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาประวัติศาสตร์ ยังคงจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนค้นคว้า และจัดทำรายงานเป็นส่วนใหญ่

2.4 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ยังคงใช้หนังสือเรียน ภาพประกอบ บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAD) รวมทั้งวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2.5 ปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่จะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ อินเทอร์เน็ต ให้นักเรียนค้นคว้าจากเว็บไซต์ต่างๆ ส่วนแหล่งเรียนรู้ประเภทโบราณสถานและโบราณวัตถุมักไม่ค่อยมีโอกาสใช้

2.6 ปัญหาการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เน้นการวัดด้านความรู้ความเข้าใจมากกว่าด้านอื่นๆ จึงใช้แบบทดสอบเป็นส่วนใหญ่ การวัดด้านทักษะ เช่น การคิดวิเคราะห์ ทำได้น้อย รวมทั้งการวัดด้านเจตพิสัย มีการวัดน้อยมาก

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการดำเนินการต่อไปนี้

1) หลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดทำรายวิชาประวัติศาสตร์ในส่วนของรายวิชาพื้นฐานที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์มากกว่าการเน้นเนื้อหา ส่วนรายวิชาเพิ่มเติมควรเน้นเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือประวัติศาสตร์ชุมชน

2) ครูสังคมศึกษาที่สอนสาระประวัติศาสตร์ ควรใช้วิธีสอนที่เน้นกระบวนการคิดมากกว่าการเน้นเนื้อหา และควรเน้นการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

3) เน้นการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาประกอบการเรียนการสอน

4) การวัดและประเมินผลเน้นการวัดด้านกระบวนการคิดและด้านเจตพิสัยให้มากกว่าการวัดด้านความรู้

4. ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาต่อระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

ครูสังคมศึกษาให้ความเห็นว่ามีความจำเป็นต้องมีการจัดระบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีความรู้อย่างแท้จริง

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดระบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา มีดังนี้

1) ในส่วนขององค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนต้องมีเป้าหมายชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ โดยพิจารณาและวิเคราะห์จากพื้นฐานของผู้เรียน พื้นฐานผู้สอน และทรัพยากร ว่าเป็นอย่างไร เพื่อนำมาประกอบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2) ในส่วนขององค์ประกอบด้านกระบวนการ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูสังคมศึกษามีความรู้ในเรื่องวิธีการสอนประวัติศาสตร์ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน รวมทั้งการจัดทำสื่อ โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และให้ครูสังคมศึกษารวบรวมรายชื่อแหล่งเรียนรู้สำหรับประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อแนะนำให้เพื่อนครูอื่นๆ ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

3) ในส่วนขององค์ประกอบด้านผลลัพธ์ ควรพิจารณาแนวทางการวัดและประเมินผลสำหรับวิชาประวัติศาสตร์ โดยเน้นการวัดและประเมินผลทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้ได้สัดส่วนใกล้เคียงกัน และควรให้ความรู้แก่ครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งจิตสำนึกเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย

6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1) การจัดทำรายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรสถานศึกษา ไม่ควรเน้นเนื้อหาสาระมากเกินไป

2) ปรับปรุงวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

3) ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนหรือท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้วิชาประวัติศาสตร์มีความน่าสนใจ และทำให้วิชาประวัติศาสตร์มีชีวิต โดยเน้นวิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่า

4) ส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนค้นคว้าศึกษาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ของชุมชนหรือท้องถิ่น และร่วมกันอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานหรือโบราณวัตถุของชุมชนมากยิ่งขึ้น

5) ครูสังคมศึกษาควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจ นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้กับผู้เรียนในโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบของการอบรมอาจใช้ระบบทางไกล คือการศึกษาจากสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมีการอบรม

แบบเผชิญหน้าเพิ่มเติม โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่างๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เพื่อให้ให้นักเรียนสนใจเรียนวิชาประวัติศาสตร์มากยิ่งขึ้น

สำหรับเนื้อหาสาระที่ต้องการในการอบรม คือ วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบต่างๆ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะทำให้ นักเรียนสนใจเรียนวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น แนวทางการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน แนวทางการวัดและประเมินผล รวมทั้งแนวทางการจัดทำสื่อ โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

นอกจากนั้น ในส่วนของเนื้อหา ต้องการได้รับการอบรมเนื้อหาประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะในส่วนของประวัติศาสตร์ในประเด็นสำคัญๆ

ตอนที่ 2

การสังเคราะห์ระบบ การสร้างแบบจำลองระบบ

และการทดสอบระบบ

หลังจากวิเคราะห์ระบบแล้ว ได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบ มาสังเคราะห์ระบบ สร้างแบบจำลองระบบ และทดสอบระบบ

1. การสังเคราะห์ระบบ

ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองสำหรับครูสังคมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมี องค์ประกอบและขั้นตอนของระบบ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบของระบบ

องค์ประกอบของระบบครอบคลุม องค์ประกอบ 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบด้านกระบวนการ และองค์ประกอบด้านผลลัพธ์

1.1.1 องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

- 1) เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
- 2) ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา
- 3) คุณลักษณะของผู้เรียน โดยวิเคราะห์พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1.2 องค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่

- 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา
- 2) ผลิตชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา
- 3) ทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา

1.1.3 องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ ได้แก่

- 1) ประเมินผลการฝึกอบรม
- 2) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา
- 3) ปรับปรุงระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา
- 4) เผยแพร่ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ผู้สถานศึกษา

1.2 ขั้นตอนของระบบ

ขั้นตอนของระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา ได้แก่ การพัฒนาความเป็นพลเมืองดี การเรียนรู้อดีตเพื่อเข้าใจสภาพและปัญหาในปัจจุบัน และการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 2 สำรวจความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา เกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา

ครูสังคมศึกษามีภาระหน้าที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล ตลอดจนมีจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในความเป็นมาของประเทศ ดังนั้น ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาจะสะท้อนความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดระบบการเรียนการสอนต่อไป

ขั้นที่ 3 ทำการวิเคราะห์ผู้เรียน โดยวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน โดยเฉพาะพื้นฐาน ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ไทย รวมทั้งสมรรถนะสำคัญและ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ (1) ความสามารถในการสื่อสาร (2) ความสามารถในการคิด (3) ความสามารถในการแก้ปัญหา (4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ (5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ (1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (2) ซื่อสัตย์สุจริต (3) มีวินัย (4) ใฝ่เรียนรู้ (5) อยู่อย่างพอเพียง (6) มุ่งมั่นในการทำงาน (7) รักความเป็นไทย และ (8) มีจิตสาธารณะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2552: 1)

ขั้นที่ 4 ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบการจัดการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เริ่มจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการเรียนการสอน และเนื้อหาสาระและแนวทางการจัดการเรียนการสอน จากนั้นจึงกำหนดจุดหมายหรือวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการพัฒนาหลักสูตร กำหนดขอบข่าย เนื้อหา สาระของหลักสูตร โดยนำเสนอเป็นคำอธิบายรายวิชา แล้วกำหนดหน่วยและรายละเอียดของแต่ละ หน่วย โดยจัดทำเป็นแผนผังแนวคิด (Concept Mapping) เพื่อนำไปผลิตชุดฝึกอบรมต่อไป

ขั้นที่ 5 ผลิตชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชา ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา โดยมีการจัดทำดังนี้

1) วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาสาระที่จะใช้ในการฝึกอบรม โดยพิจารณา รายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 4

2) ผลิตภัณฑ์ฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา โดยชุดฝึกอบรมประกอบด้วยสื่อหลักและสื่อเสริม

ก. สื่อหลัก ได้แก่ ประมวลสาระชุดฝึกอบรมและแนวการศึกษา

ข. สื่อเสริม ได้แก่ สื่อปฏิสัมพันธ์ เป็นการอบรมแบบเผชิญหน้าโดยวิทยากร เพื่อเสริมเติมเต็มภายหลังการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลแล้ว

3) ตรวจสอบคุณภาพของชุดฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาในด้านความถูกต้องของเนื้อหาสาระ และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

ขั้นที่ 6 ทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล นำชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา ไปทดสอบประสิทธิภาพ โดยการทดสอบหาประสิทธิภาพประกอบด้วย การทดสอบประสิทธิภาพในขั้นทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) และการทดลองประสิทธิภาพในขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Trial Runs)

1) ขั้นทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) โดยมีขั้นตอนในการทดสอบประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอน คือ การทดสอบแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบสนาม เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการฝึกอบรมตามเกณฑ์ 80/80

2) ขั้นทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Trial Runs) เมื่อได้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 แล้ว นำชุดฝึกอบรมไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เมื่อศึกษาครบแล้ว จึงจัดการฝึกอบรมในส่วนของสื่อเสริม คือ การอบรมแบบเผชิญหน้า โดยวิทยากรให้การอบรม เพื่อเสริมเติมเต็มในการฝึกอบรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 7 ประเมินผลการฝึกอบรม โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา

ขั้นที่ 8 เผยแพร่ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา นำระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ไปเผยแพร่ในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษา และครูสังคมศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

2. การสร้างแบบจำลองระบบ

นำเอาขั้นตอนต่างๆ ทั้ง 9 ขั้นตอน มาใส่แบบจำลองเพื่อแสดงลำดับขั้นตอนของระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษา ดังแผนภูมิต่อไปนี้

3. การทดสอบระบบ

หลังจากพัฒนาแบบจำลองระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา สำหรับครูสังคมศึกษา เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การทดสอบระบบ โดยการทดสอบระบบมี 2 ขั้นตอน คือ การให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและรับรอง และนำไปทดลองใช้จริง

3.1 การตรวจสอบและรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนำระบบที่พัฒนาขึ้นพร้อมเครื่องมือ คือ แบบประเมินให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และรับรอง ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะระบบการศึกษาทางไกล จำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนสังคมศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และมีประสบการณ์ด้านการเรียนการสอน เรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 3 คน

เมื่อตรวจสอบระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แล้ว นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อรับรองระบบต่อไป

3.2 การทดลองใช้ในสถานการณ์จริง หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและรับรองระบบแล้ว นำระบบไปทดลองใช้จริงในสถานศึกษาต่อไป

ตอนที่ 3

การนำระบบไปใช้ และการประเมินระบบ

ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมศึกษา ซึ่งเป็นระบบที่ผ่านการตรวจสอบและรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒินั้น สามารถนำไปใช้จริงได้ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา การนำขั้นตอนดังกล่าวไปใช้ ควรมีข้อควรคำนึงถึง ดังนี้

1. การนำระบบไปใช้

1.1 โรงเรียนหรือสถาบันจะต้องเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะครูสังคมศึกษา ที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ต้องเป็นผู้ที่ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี การเรียนรู้อดีตเพื่อเข้าใจสภาพและปัญหาในปัจจุบัน และการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล ตลอดจนมีจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในความเป็นมาของประเทศไทย

เมื่อครูสังคัมศึกษามีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญวิชาประวัติศาสตร์แล้ว จะทำให้การนำระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ได้พัฒนาดังกล่าวไปใช้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างแท้จริง

1.2 การอบรมนักวิชาการสังคัมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และครูสังคัมศึกษาในสถานศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อให้สามารถนำระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไปใช้และให้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ระบบดังกล่าว

1.3 ผู้บริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อนำระบบดังกล่าวไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม

2. การประเมินระบบ

ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ จะต้องมีการประเมินในด้านต่อไปนี้

- 1) การประเมินองค์ประกอบของระบบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์
- 2) การประเมินการนำไปใช้ของหน่วยงาน

เมื่อประเมินใน 2 ด้านนี้แล้ว จึงนำข้อมูลมาปรับระบบเพื่อการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

